

Miljödepartementet

Naturvårdsverkets skrivelse ”Förbättrad avfallsstatistik – behov, brister och vägen framåt”

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) vill svara på ovan rubricerad remiss och därmed anföra följande.

LRFs medlemmar berörs av avfallsstatistiken som verksamhetsutövare och uppgiftslämnare. Deras beteende ska rapporteras till och analyseras av EU. Av den anledningen är det också angeläget för LRF att medlemmarnas uppgifter hanteras säkert och korrekt, men också att det är rätt uppgifter som statistiken hanterar.

LRF har vid flera tillfällen framfört att det avfallsregister som inrättades i november 2020 är en felaktig implementering av EU:s avfallsdirektiv (2008/98/EG). LRF har kontrollerat hur bland annat Danmark och Finland valt att implementera avfallsdirektivet och om våra grannländer anser sig behöva besvara alla verksamhetsutövare med att registrera varje produkt av farligt avfall som lämnas till återvinning, istället för att göra det på en aggregerad nivå så att samma uppgifter genereras, men utan det administrativa krångel som nu valts i Sverige uppstår. Våra grannländer anser precis som LRF att EU inte kräver administrativt krångel och har därför valt att istället hålla sig till direktivets lydelse och syfte.

Avfallsdirektivet är en del av EU:s sekundära rätt och dess implementering och tillämpning ska ske belyst av EU:s primära rätt och de allmänna rättsprinciper som fungerar som en brygga i hierarkin. Proportionalitetsprincipen är, som bekant, en av dessa allmänna rättsprinciper och den styr med andra ord även hur avfallsdirektivet ska tillämpas. Proportionalitetsprincipen innebär inte minst att åtgärder inte ska gå utöver det som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet och ställer krav på rationalitet och nödvändighet.

I ingressen i avfallsdirektivet står följande:

*”(15) Det är nödvändigt att skilja mellan tillfällig lagring av avfall i väntan på insamling, insamling av avfall och lagring av avfall i väntan på behandling. **Verksamhetsutövare som producerar avfall i sin verksamhet bör inte anses syssla med avfallshantering** och omfattas av krav på tillstånd för lagring av avfallet i väntan på dess insamling.”*

Avfallsdirektivet begränsar härmed vilka verksamhetsutövare som är skyldiga att registrera sitt farliga avfall. Dessa verksamhetsutövare omfattas inte av tillståndsplikten och inte heller av undantaget i artikel 24, de faller helt utanför eftersom de inte anses ”syssla med avfallshantering”. Av samma anledning omfattas de inte heller av plikten att registrera det farliga avfall som de producerar i sin verksamhet enligt artikel 26, eftersom produktion av avfall inte är det avfallsdirektivet behandlar här. Det är avfallshantering.

I ingressen till avfallsdirektivet, precis som i ingressen till alla EU-direktiv påminner rådet medlemsländerna om proportionalitetsprincipen och vad den innebär inom det aktuella regelverket:

”(49) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att skydda miljön och människors hälsa, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför, på grund av direktivets omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, får gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.”

Det förefaller som att ordet ”behandla” i den svenska versionen av avfallsdirektivet, (jämför begreppet ”waste treatment” i den engelska versionen), har fått den svenska implementeringen av avfallsdirektivet på villovägar. Även om ingressen i sig inte är av samma dignitet som själva artiklarna förtydligar det ändå vad avsikten med olika begrepp är, när tvekan eventuellt uppstår. Det finns heller inget i kommissionens ”guidelines” över avfallsdirektivet som tyder på att EU kräver att samtliga verksamhetsutövare, om det så bara är ett lysrör, ska registrera i avfallsregistret efter att lysröret har transporterats till återvinningen, tvärtom. Som förvaltare av EU-rätten borde Naturvårdsverket ha sett risken med att kravet på rationalitet och nödvändighet inte är uppfyllt tillsammans med det faktum att det blir orimligt betungande för den enskilde.

Det finns ingen som helst anledning till att alla verksamhetsutövare ska registrera varje transport med ett lysrör, färgburk eller oljefilter till närmaste återvinningsstation. Det faller på sin egen orimlighet och bidrar inte med någon som helst statistik som EU kräver, har intresse eller nytta av. Det som är det huvudsakliga intresset är att EU kan se att medlemsstaterna har ett system som uppmuntrar verksamhetsutövare att på ett för miljön säkert sätt göra sig av med farligt avfall. Att lägga till ett moment där det ska registreras i detalj varifrån det kommer och när, är inte det. Det ökar snarare viljan att förvara och förfara med det farliga avfallet sämre än på en återvinningsstation.

I Naturvårdsverkets redovisning framkommer också att det inte är tydligt vilken funktion avfallsregistret har för att ta fram rapporter eller statistik. LRF anser att det inte finns någon som helst funktion för avfallsregistret för de som producerar avfall. Däremot fyller det en viktig funktion för att följa upp de vars huvudsakliga syfte, i sin yrkesmässiga verksamhet, hanterar farligt avfall. Det kan till exempel vara transportörer som hämtar upp farligt avfall eller återvinningscentraler som tar emot det farliga avfallet. De är verksamhetsutövare som avfallsdirektivet anser ”sysslar med avfallshantering”.

För de verksamhetsutövare som endast producerar avfall i sin dagliga verksamhet ökar avfallsregistret bara administrationen ytterligare. För många av dem är det ett dubbelarbete då verksamhetsutövaren i många fall också ska föra journal över sin avfallshantering för att kunna visa vid tillsynen. Naturvårdsverket framhäver i sin redovisning målet och vikten av att uppgiftslämnaren endast ska behöva lämna sina uppgifter en gång, men menar även att det inte är tillräckligt många verksamhetsutövare som för miljöjournal. LRF vill ta tillfället i akt att hänvisa till en aktuell offentlig utrednings uttalande i ämnet, SOU 2021:60:

”Det framgår även av förordning (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag, 4 §, att ”En myndighet ska så långt det är möjligt använda sådana uppgifter om företag som finns tillgängliga inom statsförvaltningen så att företag inte behöver lämna samma uppgifter flera gånger.” Trots detta upplever mikroföretagen att uppgiftslämnarbördan till myndigheter är ett stort problem för dem. Vi har inte några uppgifter på i vilken utsträckning myndigheter hämtar uppgifter från andra myndigheter. Att företagens uppgiftslämnarbörda inte minskar kan troligen till viss del förklaras av bristen på en nationell, digital infrastruktur och avsaknaden av styrning och samordning i förvaltningen. Detta har lett till många myndighetsspecifika lösningar som skiljer sig från varandra. Det resulterar bland annat i att mängden uppgifter som mikroföretag behöver lämna till myndigheter inte minskar.”¹

LRF anser att det är tillräckligt många som för miljöjournaler för att det ska fylla den funktion som är nödvändig. Andra uppgifter, med hänvisning till ovan sagda om den felaktiga implementeringen tillsammans med det motsägelsefulla i systemet, är ointressanta för att nå målen med avfallsdirektivet eller miljömålen generellt.

Sammanfattningsvis anser LRF att Naturvårdsverkets analys av behov och brister i avfallsstatistiken saknar insikt i misstaget i att inrätta ett avfallsregister i nuvarande utformning och att vägen framåt borde vara att redigera registret till att behandla vad EU bett om, och inte besvära en miljon företagare i onödan.

Stockholm 2021-10-07

Hilda Runsten
Enhetschef
Miljö & Energi

Helena Andreason
Jurist
Miljö & Energi

---

¹ SOU 2021:60, Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen. s. 238